

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 juni 2000

WETSONTWERP
tot wijziging van verscheidene
wetsbepalingen inzake de voogdij
over minderjarigen

AMENDEMENTEN

Nr. 25 **VAN DE REGERING**

Art. 27

**In het voorgestelde artikel 511, de woorden «,als-
ook de andere huwelijksvoorwaarden», doen vervallen.**

VERANTWOORDING

Deze bepaling wordt gewijzigd teneinde rekening te houden met de door de rechtsleer geformuleerde kritieken (zie ondermeer H. De Page die deze bepaling als inexact beschouwt, *Traité*; T II, Vol. II, nr. 1597).

Het behoort niet tot de bevoegdheid van de voogd de huwelijksvoorwaarden van het kind van een onbekwaam-verklaarde te «regelen». Indien het kind meerderjarig is zal het alleen zijn huwelijkscontract opstellen. Indien het minderjarig is zal de situatie dezelfde zijn, behoudens de bijstand van

Voorgaande documenten :

Doc 50 **0576/ (1999-2000) :**

001 : Wetsontwerp.

002 tot 005 : Amendementen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 juin 2000

PROJET DE LOI
modifiant diverses dispositions
légales en matière de tutelle
des mineurs

AMENDEMENTS

N° 25 **DU GOUVERNEMENT**

Art. 27

**A l'article 511 proposé, supprimer les mots «et
les autres conventions matrimoniales».**

JUSTIFICATION

Cette disposition est modifiée afin de tenir compte des critiques de la doctrine (voir notamment H. De Page, lequel qualifie cette disposition d'inexacte, *Traité*, T. II, Vol. II, n°1597).

Il n'appartient pas au tuteur de «régler» les conventions matrimoniales de l'enfant d'un interdit. Si l'enfant est majeur, il fera seul son contrat de mariage,. S'il est mineur, la situation sera identique, sauf l'assistance des personnes dont consentement est requis pour contracter mariage (art. 1397), càd du

Documents précédents :

Doc 50 **0576/ (1999-2000) :**

001 : Projet de loi.

002 à 005 : Amendements.

de personen waarvan de toestemming vereist is om te huwen (art. 1397), d. w. z. van de niet onbekwaamverkleerde ouder. Indien de niet onbekwaamverkleerde ouder overleden, afwezig of in de onmogelijkheid is zijn wil te kennen te geven, zal dat de jeugdrechtbank zijn (art. 1397, tweede lid).

Nr. 26 VAN DE REGERING

Art. 13

Het voorgestelde artikel 406, § 2, eerste lid, vervangen als volgt :

«De vrederechter beslist bij een met redenen omklede beslissing of de staat en de inventaris kunnen vervangen worden door een verklaring onder eed van de voogd en de toeziende voogd.»

VERANTWOORDING

Wanneer de goederen weinig omvangrijk zijn is het overdreven van een expert een authentieke of onderhandse inventaris met schatting te eisen. De vrederechter moet de mogelijkheid hebben om te beslissen dat deze formaliteiten worden vervangen door een verklaring onder eed van de voogd en toeziende voogd.

Nr. 27 VAN DE REGERING

Art. 13

In het voorgestelde artikel 400, de woorden «en indien zij meerderjarig zijn, blijven zij belast met het beheer tot op het tijdstip waarop de vrederechter een beschikking neemt», doen vervallen.

VERANTWOORDING

Zoals de Federatie van notarissen heeft onderlijnd is het niet aangewezen dat de erfgenamen van de voogd belast blijven met de voogdij.

Daarenboven moet de bepaling betreffende het herstel van schade veroorzaakt door het slecht beheer van de voogd behouden blijven. Een bijna analoge bepaling is voorzien door het huidige artikel 419 van het Burgerlijk Wetboek. Een weglating uit het ontwerp zou kunnen worden geïnterpreteerd als een wijziging van de terzake geldende principes.

parent non interdit. De plus, si celui de ses auteurs qui n'est pas interdit est décédé, absent ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ce sera le tribunal de la jeunesse (art. 1397, al. 2).

N° 26 DU GOUVERNEMENT

Art. 13

Remplacer l'article 406, § 2, alinéa 1er, proposé par ce qui suit :

« Le juge de paix décide par ordonnance motivée si l'état et l'inventaire peuvent être remplacés par une déclaration sous serment du tuteur et du subrogé tuteur. ».

JUSTIFICATION

Lorsque les biens sont peu importants, il paraît excessif d'exiger un inventaire authentique ou sous seing privé avec estimation d'un expert. Le juge de paix doit avoir la possibilité de décider que ces formalités seront remplacées par une déclaration sous serment du tuteur et du subrogé tuteur.

N° 27 DU GOUVERNEMENT

Art. 13

A l'article 400 proposé, supprimer les mots « et, s'ils sont majeurs, ils sont tenus de continuer la charge de la gestion jusqu'à l'ordonnance prise par le juge de paix ».

JUSTIFICATION

Comme la Fédération des notaires l'a souligné, il n'est pas indiqué que les héritiers du tuteur soient tenus de continuer la charge de la tutelle.

Par ailleurs, la disposition concernant la réparation du dommage causé par la mauvaise gestion du tuteur doit être maintenue. Une disposition presque similaire figure dans l'actuel article 419 du Code civil. Sa suppression du projet pourrait être interprétée comme une modification des principes applicables en la matière.

Nr. 28 VAN DE REGERING

(Subamendement op amendement nr. 12, DOC 50 0576/004)

Art. 13

De laatste zin van de voorgestelde tekst vervangen als volgt :

«De verklaring blijft geldig na het overlijden van een van de ouders zolang de overlevende ouder deze niet heeft herroepen of geen voogd heeft aangewezen overeenkomstig het eerste lid. Na echtscheiding of feitelijke scheiding van de ouders kan elk van hen de verklaring herroepen.

De herroeping geschiedt voor de vrederechter die de verklaring heeft ontvangen.»

VERANTWOORDING

Het is van belang gebleken de bepaling aan te vullen teneinde het lot te preciseren dat moet worden voorbehouden aan de aanwijzing van een testamentaire voogd door de gezamenlijke verklaring van de ouders na echtscheiding of feitelijke scheiding van deze laatsten.

Gelet op de vaak pijnlijke omstandigheden die met een echtscheiding of scheiding gepaard gaan, werd het billijk geacht elk van de ouders toe te laten, eenzijdig, de aanwijzing van de voogd te herroepen. Men kan zich bijvoorbeeld inbeelden dat, ingevolge de familiale spanningen, een van de ouders de voogd die door hen voordien gezamenlijk in de andere tak van de familie werd aangewezen, wenst te herroepen.

Nr. 29 VAN DE REGERING**Art. 2**

Het voorgestelde artikel 50, § 2, vervangen als volgt :

«§ 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand die een akte van overlijden opmaakt, moet daarvan binnen drie dagen kennis geven aan de vrederechter van de verblijfplaats van de minderjarige kinderen van de overledene. Hetzelfde geldt wanneer de overledene voogd op adoptief ouder was van een minderjarige, van een persoon in staat van verlengde minderjarigheid of van een onbekwaamverklaarde.

Naargelang het geval gaat de vrederechter over tot de organisatie van de voogdij en ziet hij toe op de vervulling van de formaliteiten van de aanvaarding van de nalatenschap onder voorrecht van boedelbeschrijving.

N° 28 DU GOUVERNEMENT

(Sous-amendement à l'amendement n° 12, Doc 50 0576/004)

Art. 13

Remplacer la dernière phrase du texte proposé par ce qui suit :

« Après le décès d'un des père et mère, la déclaration reste valable aussi longtemps que le parent survivant ne l'a pas révoquée ou n'a pas désigné un tuteur conformément à l'alinéa 1er. La déclaration peut être révoquée par chacun des père et mère après leur divorce ou leur séparation de fait.

La révocation est faite devant le juge de paix qui a reçu la déclaration. ».

JUSTIFICATION

Il a paru important de compléter cette disposition afin de préciser le sort à réserver à la désignation d'un tuteur testamentaire par déclaration conjointe des père et mère après le divorce ou la séparation de fait de ces derniers.

Compte tenu des circonstances souvent douloureuses qui entourent un divorce ou une séparation, il a paru légitime de permettre à chacun des père et mère de révoquer, unilatéralement, la désignation du tuteur. On peut imaginer, par exemple, que suite à des tensions familiales, l'un des père et mère souhaite révoquer le tuteur désigné précédemment de commun accord dans la branche opposée.

N° 29 DU GOUVERNEMENT**Art. 2**

Remplacer l'article 50, § 2, proposé, par ce qui suit :

« § 2. L'officier de l'état civil qui dresse un acte de décès est tenu d'en informer, dans les trois jours, le juge de paix de la résidence des enfants mineurs du défunt. Il en va de même lorsque le défunt était le tuteur ou le parent adoptif d'un mineur, d'un mineur prolongé ou d'un interdit.

Selon le cas, le juge de paix procède à l'organisation de la tutelle et veille à l'accomplissement des formalités d'acceptation de la succession sous bénéfice d'inventaire.

Ingeval van tegengestelde belangen tussen de minderjarige en zijn wettelijke vertegenwoordiger, wordt door de vrederechter, op verzoek van iedere belanghebbende of zelfs ambtshalve, een voogd ad hoc aangewezen.».

VERANTWOORDING

Wat de bescherming van de belangen van de minderjarige betreft, is het overlijden van een ouder van de minderjarige een cruciaal moment omwille van de beslissingen die inzake de nalatenschap moeten worden genomen. De praktijk leert dat al te dikwijls de formaliteiten van aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving gewoonweg niet geschieden, meestal door gebrek aan informatie van de belanghebbende. Als de vrederechter in kennis wordt gesteld van het overlijden, dan kan hij toezien op het vervullen van de formaliteiten en kan hij bepaalde maatregelen nemen in het belang van de minderjarige.

Het gaat hier niet om het in vraag stellen van het ouderlijk gezag maar om het toekennen van een «bijstandsrol» aan de vrederechter in het kader van de bescherming van de belangen van de minderjarige.

De minister van Justitie,

Marc VERWILGHEN

Nr. 30 VAN MEVROUW **HERZET**

Art. 13

Het voorgestelde artikel 391 aanvullen met een lid, luidend als volgt:

«De vrederechter wordt bij eenvoudige brief aangezocht.»

VERANTWOORDING

Die precisering strekt ertoe in herinnering te brengen dat soortgelijke procedures steeds soepel en snel zouden moeten verlopen.

Nr. 31 VAN MEVROUW **HERZET**

Art. 13

Het voorgestelde artikel 404, tweede lid, vervangen als volgt:

«Bij het openvallen van de voogdij vervangt de toezienende voogd voor bewarende of spoedeisende maatregelen tijdelijk de voogd. Hij moet zich onverwijld tot de vrederechter wenden om te voorzien in de aanwijzing

En cas d'opposition d'intérêts entre le mineur et son représentant légal, le juge de paix désigne un tuteur ad hoc à la requête de toute personne intéressée ou même d'office. ».

JUSTIFICATION

En matière de protection des intérêts du mineur, le décès d'un parent du mineur est un moment crucial en raison des décisions qui doivent être prises en matière de succession. La pratique enseigne que trop souvent les formalités d'acceptation sous bénéfice d'inventaire ne sont, tout simplement, pas accomplies, généralement par manque d'information des intéressés. Si le juge de paix est informé du décès, il pourra veiller à l'accomplissement des formalités et prendre certaines mesures dans l'intérêt du mineur.

Il ne s'agit pas ici de remettre en question l'autorité parentale, mais de donner au juge de paix un rôle d'« assistance » dans la protection des intérêts du mineur.

Le ministre de la Justice,

Marc VERWILGHEN

N° 30 DE MME **HERZET**

Art. 13

Compléter l'article 391 proposé par l'alinéa suivant :

« Le juge de paix est saisi par simple lettre ».

JUSTIFICATION

Cette précision vise à rappeler le caractère souple et rapide que doit revêtir toute procédure en la matière.

N° 31 DE MME **HERZET**

Art. 13

Remplacer l'article 404, deuxième alinéa, proposé comme suit :

«Si la tutelle devient vacante, le subrogé tuteur remplace temporairement le tuteur pour les mesures conservatoires ou urgentes ; il doit s'adresser au juge de paix sans délai, pour pourvoir à la désignation d'un nou-

van een nieuwe voogd, zo niet moet hij de schade vergoeden welke die vertraging voor de minderjarige mocht hebben veroorzaakt.»

VERANTWOORDING

Het is wenselijk dat de toeziende voogd alle maatregelen neemt die vereist zijn bij het openvallen van de voogdij en zolang geen nieuwe voogd werd aangewezen.

Het is absoluut noodzakelijk dat het vermogen van de minderjarige tijdens die periode wordt beschermd.

Nr. 32 VAN MEVROUW HERZET

Art. 13

Het voorgestelde artikel 406, § 2, eerste lid, vervangen door de volgende bepaling :

«De vrederechter beslist bij een met redenen omklede beschikking of een boedelbeschrijving moet worden opgesteld waarin een gedetailleerde lijst en een schatting zijn opgenomen dan wel of daarentegen, in afwijking van artikel 1183, 4°, van het Gerechtelijk Wetboek, een algemene beschrijving en schatting van de waarde van de roerende goederen voldoende zijn.»

VERANTWOORDING

Het gaat om een voorstel van zowel professor Vieujean als de Federatie van notarissen.

Het is de bedoeling de kosten voor de partijen te beperken, vooral als het om een beperkt erfgoed gaat.

Nr. 33 VAN MEVROUW HERZET

Art. 67

Het voorgestelde artikel 1233, § 1, 2°, vervangen door de volgende bepaling :

«2° de minderjarige wordt gehoord overeenkomstig artikel 931;».

VERANTWOORDING

Artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt de nadere regels voor het verhoor van de minderjarigen en het is logisch toepassing te verlenen aan dat artikel in het kader van de onderhavige procedure.

veau tuteur, sous peine de devoir d'éventuels dommages et intérêts qui pourraient résulter de ce retard pour le mineur. ».

JUSTIFICATION

Il est opportun que le subrogé tuteur prenne toutes les mesures qui s'imposent quand la tutelle est vacante et tant qu'un nouveau tuteur n'a pas été désigné.

Il est indispensable que le patrimoine du mineur soit protégé pendant ce laps de temps.

N° 32 DE MME HERZET

Art. 13

Remplacer l'article 406, § 2, premier alinéa proposé comme suit :

«Le juge de paix décide, par ordonnance motivée, si il y a lieu de dresser un inventaire reprenant une liste détaillée assortie d'une estimation ou, si, au contraire, par dérogation à l'article 1183 du Code judiciaire, une description et une estimation globales de la valeur des meubles suffisent.»

JUSTIFICATION

Il s'agit d'une suggestion qui avait été formulée tant par le professeur Vieujean que par la Fédération des notaires.

Le but est de limiter les frais que les parties doivent supporter et ce, surtout dans le cas où le patrimoine n'est pas important.

N° 33 DE MME HERZET

Art. 67

Remplacer l'article 1233, § 1er, 2°, proposé comme suit :

«2° le mineur est entendu conformément à l'article 931;».

JUSTIFICATION

L'article 931 du Code judiciaire définit les modalités de l'audition des mineurs et il est logique de faire application de cet article dans le cadre de cette procédure.

Jacqueline HERZET (PRL FDF MCC)

Nr. 34 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art.13

Het voorgestelde artikel 392, derde lid, vervangen als volgt :

«De persoon die bij verklaring of bij testament is aangewezen als voogd treedt door het enkele feit van het afleggen van de verklaring of van het overlijden van de langstlevende ouder in functie. Elke belanghebbende derde kan tegen deze aanwijzing bij de vrederechter beroep aantekenen. De vrederechter kan de aangewezen voogd enkel van zijn opdracht ontheffen, indien ernstige redenen met betrekking tot het belang van het kind, die nauwkeurig zijn omschreven in de gronden van de beschikking, uitsluiten dat de keuze van beide ouders of een van hen wordt gevolgd.».

VERANTWOORDING

De bij verklaring of testament aangewezen voogd wordt van rechtswege met de voogdijopdracht belast. Elke belanghebbende derde kan bij de vrederechter opkomen tegen de persoon van de aangewezen voogd. De vrederechter kan de aangewezen voogd van zijn opdracht ontheffen indien dit in het belang is van het kind.

Nr. 35 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art.13

Het voorgestelde artikel 406, § 2, vervangen als volgt :

« § 2. De staat van de onroerende goederen blijkt uit een uittreksel uit de kadastrale legger. De voogd legt het uittreksel voor aan de vrederechter.

De voogd maakt een schatting op eer van de roerende goederen. De schatting wordt voorgelegd aan de vrederechter.

Indien de minderjarige goederen in eigendom of anderszins bezit waarvan vermoed kan worden dat de verkoopwaarde 100.000 frank te boven gaat, stelt de vrederechter een deskundige aan die de goederen schat. De schatting wordt voorgelegd aan de vrederechter. Alle documenten worden bij het procesdossier gevoegd.».

VERANTWOORDING

De procedure van het ontworpen artikel 406, § 2, is te zwaar en te kostelijk.

N° 34 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 13

Remplacer l'article 392, alinéa 3, par la disposition suivante :

« La personne qui a été désignée comme tuteur par déclaration ou par testament et qui accepte la tutelle, entre en fonction par le simple fait de la déclaration ou du décès du parent survivant. Tout tiers intéressé peut introduire un recours auprès du juge de paix contre cette désignation. Le juge de paix ne peut décharger le tuteur désigné de sa mission que si des raisons graves tenant à l'intérêt de l'enfant et précisées dans les motifs de l'ordonnance interdisent de suivre le choix du ou des parents. »

JUSTIFICATION

Le tuteur désigné par déclaration ou testament est chargé d'office de la tutelle. Tout tiers intéressé peut s'opposer, auprès du juge de paix, à la personne du tuteur désigné. Le juge de paix peut destituer le tuteur désigné s'il est dans l'intérêt de l'enfant de le faire.

N° 35 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 13

Remplacer l'article 406, § 2, proposé, par la disposition suivante :

« § 2. L'état des immeubles s'établit par un extrait de la matrice cadastrale. Le tuteur soumet l'extrait au juge de paix.

Le tuteur procède à une estimation, sur l'honneur, des immeubles. L'estimation est soumise au juge de paix.

Si le mineur possède, en propriété ou de toute autre manière, des biens dont la valeur vénale peut être présumée supérieure à 100 000 francs, le juge de paix charge un expert de procéder à l'estimation des biens. L'estimation est soumise au juge de paix. Tous les documents sont versés au dossier du procès. ».

JUSTIFICATION

La procédure prévue par l'article 406, § 2, proposée est trop lourde et trop coûteuse.

Nr. 36 VAN DE HEER **VERHERSTRAETEN**
(Subamendement op amendement nr. 34)

Art. 13

In het voorgestelde artikel 392, derde lid, de tweede zin vervangen als volgt :

«Elke belanghebbende derde kan tegen deze aanwijzing bij gewone brief verzet aantekenen.».

VERANTWOORDING

(i) Er moet een procedure worden bepaald voor het verzet. Voorgesteld wordt, met het oog op de concordantie met de andere bepalingen van het wetsontwerp, te opteren voor de gewone brief.

(ii) Verzet in plaats van beroep : betere formulering.

Servais VERHERSTRAETEN (CVP)

N° 36 DE M. **VERHERSTRAETEN**
(sous-amendement à l'amendement n° 34)

Art. 13

Dans l'article 392, alinéa 3, proposé, remplacer la deuxième phrase par la phrase suivante :

« Tout tiers intéressé peut former opposition, par simple lettre, auprès du juge de paix contre cette désignation. ».

JUSTIFICATION

(i) Il faut fixer une procédure régissant l'opposition. Il est proposé, afin de mettre cette disposition en concordance avec les autres dispositions du projet de loi, d'opter pour la procédure par simple lettre.

(ii) La formule « former opposition » est meilleure que « introduire un recours » et il est logique de faire application de cet article dans le cadre de cette procédure.